

"Hybridförlagen – en välsignelse för ratade författare?"

DEBATT: Hybridförlag som av media framställs som att de ägnar sig åt bondfångeri. Kritiker som inte vill recensera böcker utgivna av hybridförlag. Författaren Valle Wigers protesterar mot att den här bilden skulle vara "sanningen".

För de allra, allra flesta som lyckas färdigställa ett manus står inte alternativen mellan att bli utgiven på ett prestigefyllt "riktigt" förlag eller på ett hybridförlag, alternativen är att inte bli utgiven alls eller att betala själv. Så betraktat utgör hybridförlagen sannerligen en slags demokratisering av förlagsbranschen, vilket **Emma Jansson** understryker i sin kloka ledare i [BLT](#).

Vi har i Kulturnyheterernas granskning kunnat se och läsa om hur **Börje Börjesson** betalade 73 000 kr för 100 ex av sin bok och nu [känner sig lurad](#), termen som används är "bondfångeri". Som det påpekas i [Förlagspodden](#) är inte det särskilt dyrt. Ett traditionellt förlag har i runda slängar produktionskostnader i form av redigering, formgivning och korrläsning på 50 000 kronor innan en bok skickas till tryck. Därtill kommer tryckkostnader. Med de glasögonen låter 73 000 som en rimlig summa.

Kulturnyhetererna hade redan sitt narrativ klart, det blev tydligt när de hörde av sig till mig och min författarkollega **Peo Bengtsson** inför reportaget. Vår erfarenhet av Lava var de inte ett dugg intresserade av att höra. Vittnesmålen kom från 26 missnöjda författare, fråga vilket företag som helst så kan du nog hitta 26 missnöjda kunder. Hade redaktionen grävt lite hade de sannolikt kunnat vaska fram 26 nöjda hybridförfattare. Hade det då utgjort "sanningen"?

Att som författare ha ekonomiska incitament som drivkraft tror jag är helt förödande och det är lite sorgligt att den senaste tidens uppkomna debatt är så fixerad vid just detta. Som jag skrivit om tidigare kan vi exemplifiera med en roman som tar tre år att skriva, kanske fyra timmar om dagen i snitt, vilket ger 4 380 timmar. Säg att ett fint traditionsrikt förlag betalar ut ett förskott på 43 800 kronor, så landar timlönen på 10 kronor. Det är ju tämligen hopplöst och också förklaringen till att, säg 98 procent av alla skrivande personer, måste frikoppla sitt författande från ekonomiska hänsyn. Att tro att skrivandet skulle vara gynnsamt ur ett ekonomiskt perspektiv är helt enkelt en illusorisk tanke. Det måste drivas av andra krafter. Undantaget de kanske femtiotalet (?) författare i Sverige som faktiskt kan leva gott på sin penna så är väl i princip alla andra likt mig heltidsarbetande, vilket **Agnes Lidbeck** skrev klokt om i den enligt mig [bästa text om författarens villkor](#) som publicerats de senaste åren. Skulle samtida svenska romanförfattare redovisa sin försäljning är jag övertygad om att de flesta skulle bli överraskade över hur blygsam den är.

När Peo kontaktade mig och föreslog att vi skulle skriva någonting ihop enades vi snabbt om att vi skulle försöka oss på att skriva spänning, alltså så kallad genrelitteratur. För att parafrasera [Mikaela Blomqvist](#) ville vi hitta någonting som i bästa fall skulle visa sig mer intressant än vår egen tillvaro. Det första beslutet var att ha en kvinnlig protagonist. Det andra att allt som inte var en muttrande svensk poliskommissarie i glesbygd skulle uppmuntras. Via våra tangentbord i Stockholm respektive Göteborg började Kirstens person ta form och vi följde nyfiket hennes steg.

Resultatet blev *Dit antiloper kommer för att dricka* som vi skickade in till Lavas och Adlibris manustävling. Den nådde topp tre och vi blev erbjudna utgivning – på det traditionella sättet. Fram till idag, med två ytterligare delar i spänningstrilogin bakom oss, har vi inte betalat en enda krona

ur egen ficka. Redaktörsarbetet har varit eminent, likvärdigt andra "fina" förlag (som Carlsson Bokförlag och X Publishing) jag tidigare haft att göra med. Vi har inte blivit lovade vare sig morgonsoffor (vilket väl inget bokförlag i världen kan utlova) eller införsäljning till bokhandel.

När tryckare säger att hybridförlagens böcker är undermåligt utformade och fulla av korrfejl, så vill jag säga: *Varsågod, läs vår trilogi och återkom.* Ni behöver inte älska romansviten, men jag hoppas att ni ser hur mycket omsorg vi lagt ner, att vi gjort den så bra vår talang tillåter.

Men eftersom kultursidorna vägrar ta i oss med tång blir det en felaktig förutfattad mening som behandlas som en sanning. Kritiker hävdar i raljerande ton att de aldrig skulle läsa en roman från ett hybridförlag och i Sveriges största morgontidning fylls lördagens kulturdel med "litteraturkritik" med lika mycket udd som en sälj-eller baksidestext, understreckt renodlad reklam för de stora förlagens genrelitteratur på området spänning.

Oavhängigt vårt fall med en utgivning som bekostas av förlaget så har jag svårt att se varför det skulle vara mer eftersträvänsvärt att hoppa från tuva till tuva med hjälp av olika stipendier från statliga medel än att, om man tycker sig ha råd, själv bekosta sin utgivning och så förverkliga en dröm.

Text och foto: Valle Wigers

LÄS fler texter av Valle Wigers:

[Ett telegram från det undermedvetna](#)

Sommarnovell: [Semester med punkarna](#)

[Hemma igen](#)

[Finansen vädrar vinster i Berlin](#)

SocialPolitik recenserar och skriver gärna om böcker utgivna på hybridförlag:

[Rosor ur ett ormbö](#)

Och vinnaren är
Livet, hivet, döden